

DÖNÜŞ YOLU (*)

"Bir evin, ocağında yanan ateşle ışık-
lanması kadar güzel şey yoktur."

Meles'li Homer

- (Erkekler korusu...) *Hava bulutlu,
Mevsim sonbahar,
Sesini yitirmiş rüzgâr..
Işıklı bir yıldız olup göçen ne ?
Hep o ses hıçkırıyor, her yönde..*
- (Koro I. inci bölüm.) *Yas'lara bürünmüş tren
Geceyi tutuşturarak
İzmit'ten çıktı yola..*
- (Koro başı)
- (Erkekler korusu...) *Köy, bucak, ilçe
Çamurlu yolları, dinmez yağmuru
Sayarak hiçe
Ellerinde ışnaklarla
Milyonlarca insan bekliyor
Ağlayarak, yol boyunda..*
- (Erkekler korusu...) *Onlar, kadın, erkek, çocuk..
İşte, adnsz er'in anası
İşte, doksanlık Demirci Musa
"Sen buyruk verince" diyor bir genç
"Gem takardık kudurmuş Okyanus'a.."*
- (Koro başı)
- (Erkekler korusu...) *Bir çocuk yakınıyor durmadan
"Nasıl ölür anne, nasıl
Kitabın kabını süsleyen
O sarı saçlı, mavi gözlü yüce baş?"
Yansın acısına dağ, taş..*
- (Erkekler korusu...) *İşyan bir O var..
Bütün yıldızları söndü gökyüzünün
Yollarda çığlıklar atıyor tren..
Bu gece
İnanç, saygı ve yas
Yağmur ve rüzgâr
Bu gece
O'nu gösteriyor
Bozkır'da yıldırımlar..*
- (Koro başı)
- (Koro I. inci Bölüm)
(Koro I ve II. bölüm)
(Koro başı)
- (Koro II. bölüm)
(Erkekler korusu)
(Koro başı)
- (Erkekler korusu...)
- Deli çaylar bozbulanık !
Doğacak, nerde ise, toprak kokulu gün
Yağmur dökülüyor pencerelerden..*
- Sen niçin, uysal akıyorsun
Söyle, ey Büyük Sakarya ?
Şu çorak tepelerin ardından
Gökleri çökertiyordu bir zaman
Ağustos komutunu alan batarya !*
- O, ve biz vardık
Yurd ve özgürlük kavgasında.
Sakarya ilkil
O geçiyor yine
Bir alaca sabah
Beylülköprü'den..*
- Gelip, toprağa verdik terimizi,
Kara sapanların izinde
Tarla kuşlarıyla yanık türküler okuduk.*
- Bu gece
İnanç, saygı ve yas
Yağmur ve rüzgâr..
Bu gece
O'nu gösterdi
Bozkırda yıldırımlar..*

Nedim ÇAPMAN

(*) Atatürk'ün Sarayburnu'ndan Yavuz Zırhlısına alınıp, İzmit'e ge-
tirilişinden sonrası..

DAĞ BAŞINI DUMAN ALMIŞ ve ALİ ULVİ ELÖVE

Atıf ÖZBİLEN

Ali Ulvi Elöve.

"DAĞ BAŞINI DUMAN ALMIŞ" Gençlik Marşımızın güfte yazarı sayın Ali Ulvi Elöve'yi, Yeşilyurt'taki evlerinde ziyaret ettik. 87 yılın ağırlığı omuzlarında ahlâyla oflayarak karşıladı bizi. Rahatsız ederiz diye endişemiz varken, ziyaretimizden memnun kaldığını hemen belli etti. Konudan konuya atlarken ne ahlâması kaldı, ne de oflaması. Kulakları ağır duyuyordu, gözleri iyi görmüyordu. Bir de, arada duraklıyor, "ne diyordum", "nerde kaldıydım" sorularıyla özür dilercesine gözlerimizin içine bakıyordu. Yarım yüzyılı aşkın öğretmenliği, şairliği, yazarlığı ve hepsinden önemlisi dilbilgini olarak ulusumuza yaptığı büyük hizmetleri hiç önemsemiyor, her fırsatta "Ben ne yaptım ki, bütün bun-

lar için nasıl övünebilirim ki" diyerek aşırı bir tevazu gösteriyordu.

Konumuzu döndürüp doluşturarak Gençlik Marşımıza getirmek isterken o, yine aynı içtenlikle kendini savunuyordu sanki : "Ben ne yaptım ki, bu marşı yazdım, Atatürk'ün de hoşuna gitmiş, aslına bakarsanız şans bana gülmüş oluyor. Hiç bir karşılık düşünemezdim. Bundan duyduğum şeref bana yetmez mi?"

Sayın Ali Ulvi Elöve, hayatından bölüm bölüm anlattı bize. Kendisini sık sık ziyaret edebileceğimizi, bundan memnunluk duyacağını belirtti. Anlatacağı daha çok şeyler vardı. Ancak bütün bunların basına aktarılmasını istemiyordu.

Gençlik Marşı, zamanla ufak değişik-

liklere uğramış. Aslımı sütunlarımıza geçirirken, rahmetli Selim Sırrı Tarcan'ın bu marşın bestesini İsveç'ten getirdiğini (İsveçli şair Gustav Frödig'in Tre Trallande Jamtor - Traialä lä Diyen Uç Kız) ve Ali Ulvi Elöve'nin buna uygun yazdığı güftenin Viyolonist Zeki Bey (İstiklâl Marşımızın bestecisi Zeki Ungör) tarafından bestelendiğini belirtmek isteriz.

MARŞ

Dağ başını duman almış,
Gümüş dere durmaz akar.
Gün ufuktan şimdi doğar,
Yürüyelim arkadaşlar.

Sesisimizi yer, gök, su dinlesin;
Sert adımlarla her yer inlesin.

Bu gök, deniz nerede var,
Nerede bu dağlar, taşlar
Bu ağaçlar, güzel kuşlar ?
Yürüyelim arkadaşlar.

Sesisimizi yer, gök, su dinlesin;
Sert adımlarla her yer inlesin.

Her geceyi güneş boğar,
Ülkemizin günü doğar;
Yol uzun da olsa ne var,
Yürüyelim arkadaşlar.

Sesisimizi yer, gök, su dinlesin;
Sert adımlarla her yer inlesin.

Ali Ulvi ELÖVE

GÜNEY İÇİN

Kutbeddin OHRI

Bu sayıda (Güney) okuyucularının karşısına çıkarken 19 yıl önce ilk yazı denemem gazetede çıktığı zaman duyduğum heyecanı yaşıyorum. Sınav sonuçlarının ilânını bekleyen bir öğrencinin duyduğu heyecanı duyuyorum.

Çünkü bugün yepyeni bir okuyucu kitlesi karşındayım. Bundan böyle artık yalnız (Güney) için yazacağım.

Yazarken de J. J. Russo'nun dediği gibi "kendimi Allah'ın huzurunda zannederek" bütün düşüncelerimi yazmaya çalışacağım.

Esasen yazar gördüğü işin karşılığı alan bir işçiden çok bursla okuyan bir öğrenci gibidir.

Yazmak ona gönül verenler için hem zevk hem de ihtiyaçtır. Bir kere bunun tadını alanlar tiryakisi olurlar. Bu geliş güzel bir tiryakilik değildir. Aşk gibi gönlün en hassas duygularından kuvvet alır.

Yazmak ilk önce bir heves olarak başlar, zamanla insan olgunlaştıkça en güzel IDEAL olur. Yazmak dediğimiz fikir ve kalem çabası insanlığı "iyi, doğru ve güzelin, özgürlüğün" yılmaz

bir savunucusu olarak yetiştirir.

Bu yolda ömür tüketip saçlarını ağartanlar, insanlığın ölmez ruhlarıdır. J. P. Sartre'in çok güzel ifade ettiği gibi: "yazmak bir ayıklamadır" — "yazmak herkes için bir ihtiyaçtır" — "insan birşeyler söyleyeceğim diye yazar olmaz; o bir şeyleri belli bir biçimde söylemek için yazar olur."

Gönülleri yazmak inancı, aşk ve arzusuyla dolu olanlar. Yazın; gücünüz yettiği kadar fakat Dostoyevski'nin dediği gibi "Her insanın herkes karşısında herşeyden sorumlu olduğunu" düşünerek yazın.

30. YILDÖNÜMÜNDE Büyük Kurtarıcıyı ANARKEN

Atatürk'den hakkı ile bahsedebilmek gittikçe güçleşiyor.

İnsanlık âlemine "yeniye, devrimlere" sönmez medeniyet meşalesi yakan 20 nci yüz yılın en büyük yaratıcısı, Bismark'ın deyimiyle "Fenni Harbi alt üst eden" en büyük asker eşsiz insan, Türkiye Cumhuriyetinin Kurucusu, özgürlük savaşı yapan bütün milletlerin ve insanlık idealinin öncüsü M. Kemal Atatürk'ü otuz yıl önce bugün kaybetmiştik.

Bugüne kadar Atatürk hakkında gerek yerli basında ve gerek dünya basında yerli ve yabancı yazarlarla tarihçiler devlet adamları tarafından çeşitli sözler söylendi çeşitli yazılar derlendi ve neticede yeryüzünün en büyük hâkimi olan tarih onun hakkında hükümünü verdi. (Büyük İnsan)

Atatürk sevgisi nesiller boyunca devam edecek en kutsal bir emanettir. Hiç bir şey bu sevgi kadar köklerini milletin bağrında bulamaz.

Bu büyük kurtarıcı büyük dahi bizim alakalarımızın ve hatta millî bağılıklarımızın hududunu çoktan aşmış tarihin ve insanlığın malı olmuştur.

Ona artık ne yalnız ana topraklarımızı düşman salgınından kurtarmış bir kahraman, ne sadece yeni devletimizin kurucusu gözüyle bakabiliriz. Ona gerçek değerini vermek için bu memlekette, birbiri ardı sıra başardığı politik, kültürel ve sosyal inkişafı sayıp dökmemiz kâfi gelmez.

Zira Atatürk herşeyden evvel bütün haksızlığa uğramış milletlere kalk borusunu çalan ve onlara kurtuluş yolunu gösteren bir özgürlük önderidir.

Kutbeddin OHRI

Türk Tahtacılarla Yörük Türkleri

Kemal ÖZBAYRI

Bilimsel araştırmalarda derinliğe inmeden, anlamlı bir eleştirme süzgecinden geçirmeden peşin hükümlere varmanın hataları üzerinde duracak deyimim. Ufak bir ayırım, çok kez, inançlarda farklılaşmalar, peşin hükümlerin en iğrençlerine kadar sürükler bizleri.

Örneğin Tahtacı Türkler. Mezhep ayırımı, değişik inanışlar bu tertemiz insanları çeşitli yollarla yermeğe kadar götürmüştür pek çoğumuzu. Toroslarda uzun yıllar çırpındık durduk. Türk Tahtacıyı, Yörük Türkünü biraz öğrenmiyiz diye.

Yağmurda Aşk

Asfaltın üstüne yağmur yağıyordu
Bir kadın aşkını yaşıyordu
Adamlar koşuyordu sağdan soldan
Sular akıyordu kaldırımlardan
Akşam oluyordu

Bir şemsiye altında el ele
Adımları dolaşıyordu
Bir şemsiye altında göz göze
Nefesleri karışıyordu
Yağmur yağıyorsa onlara ne
Bir kadın aşkını yaşıyordu
Akşam oluyordu

Islak kaldırımlarda ışık çizgileri
Gölleşiyordu ışıklar çukurlarda
Maviler, sarılar yolun üstünde
Asfalt kara bir aynaydı uzanan
Bütün renkler vardı üstünde karanın

Bir vitrin önünde durdular sarmaş dolaş
Vitrinde ne varsa vardı onlara ne
Her şeyi sözcüklerle mi anlatmak gerek
Ya yüreği ne yapmalı çarpan nabız nabız
Nefesi ne yapmalı ılık ılık
Gözleri ne yapmalı, ya elleri

Bir aşk şarkısı olur yağmurun sesi
Hafif bir rüzgâr da esince tazelenir
Aşk yeniden bir daha bir daha başlar
Akşamın perdesi karanlıklardan
Sevgiler, sevgililer gözlerden irak

Kimine baharda kıstır kimine kışta bahar
Mevsimler adamına göre değişir
Bir kadın aşkını yaşıyorsa
Bir adam onu kollarında tutuyorsa
Her yerde her zaman bahardır

Akşam gittikçe kararıyordu
Kaldırımlardan sular akıyordu
Sağdan soldan adamlar koşuyordu
Bir kadın aşkını yaşıyordu
Asfaltın üstüne yağmur yağıyordu

Rauf AYBEY

Hacımemetli aşiretinin konuğu olduk. Ayşe Akıllı bacı derin derin baktı. "A dayım! neymiş senin dediğin? Ni edicen ki bizi?" dedi. Ardından ekledi :

Yayla yayla göçürdüm
Soğuk sular içirdim
Ne zaman vardın gittin
Ay yağurdun içtiğim

Gerçek burada işte. Ne zaman vardık, gittik? Gencecik, toycacak bir efendi geldi, üniversiteliymiş, profesörü yerleşme, yarı yerleşme üzerinde bir araştırma vermiş, notlarından faydalanmamış. "Olmaz öyle şey bizim oğlan" dedim. Çık Toroslara, in düze, gez, not et, fotoğraflar çek. Anlıyacağın yurdunun gerçeğini yerinde öğren." Gücendi mi bilmem ? Bir daha görünmedi.

Dostum E. Laroche'u anarım hep. Ünlü Hititolog sınavda "Yoğurt yer misin" demiş. Cevap alamayınca vermemiş notu. "Çaktırmış." İyi etmiş, sen yoğurdu bilme, kalk araştırma alanı yeryüzünde sadece Türkiye, canım Anadolium olan bir konuyu kendine iş edin. Olmaz öyle şey.

La Revue des Etudes Islamiques'te 1964 yılında bir araştırmamız çıkmıştı. Tanımamak ayrı şey, yanlış tanımak a-payrı. Encyclopédie de L'İslâm, cilt IV, say. 1241 b-1242. Şöyle deniyor : "Ormanlık bölgelerde yörükler ağaç kesimiyle uğraşırlar."

F. Babinger, Takhtacı maddesinde cilt IV, say. 658 b 659 a : "Hayvan yetiştiricisidirler. Tarımla uğraştıkları gibi ağaç kesiminde de çalışırlar" demektedir. "Kışın sürüleriyle dağlık bölgelere giderler." diye ekliyor. Tanımadan anlattırsan damdan düşersin böyle. Yazımızda dünya halk oyuna sunduk bu yanlış. Doğruyu yazdık.

Tanıdığım ATATÜRK

Eğer yaşasaydı zannedersem- gelecek Cumhurbaşkanlığı seçiminde kendisine ait teklifi kabul etmez, özel hayatına çekilir ve mekanizmanın aynı kifayette işleyip işlemediğini görmek isterdi. Arkadaşları buna razı olur muydu ? Orasını kestiremem.

SIR PERCY LORAINÉ

İngiltere'nin Ankara Büyük Elçisi
(1933 - 39)

ATATÜRK BÜTÜN ASYA KITASININ ATASIDIR. Çin Basımı

DİL KAVGASINDAKİ GERÇEK

M. Ağah ÖNEN

Dil konusunda tartışmalar sürüp gidiyor. Apaçık iki cephe karşılıklı verip veriyor. Tartışma sınırını aşan noktalarda iş söğüşmeğe bile dökülüyor. Ama orta yerde gün gibi apaçık birtakım gerçekler var ki, ne tartışma, ne söğüşme sonucu değiştirmeyecektir.

Namık Kemal'in deyişiyle "müsademe-i efkâr" dan çıkan "barika-i hakikat" şudur

ki, Türkçe'miz kendi gür ve özgür akışında ne tutucu çevrelerin gerilek mantığına, ne yapma, zorlama aşırılığına uymaktadır.

Tutucu çevreler konuya öyle bir görüş açısı ile eğilmektedirler ki, çok kez çelişmelerin çıkılmaz çemberine sıkışıp kalmaktadırlar. Karşı çıktıkları dilin gelişimi ve yeni oluşumuna kaptırmaktan bile kendilerini kurtaramıyorlar. Hele bu yenileşmeyi

Beleşçi

SEN BASTIĞIN DALI KES
NASREDDİN HOCAM
BEN KESTİĞİN DALA BASARIM!

DAL KUŞA KONMAZ
KUŞ DALA KONAR

YAŞASIN HÜRRIYET!...

Orhon M. ARIBURNU

birtakım ideolojik ilkelere bağlayıp karşı yanı yıkma, savlarını çürütme girişimleri hem gülünç, hem bayağı düşmektedir.

Dil devriminin tam içinde yetişen bugünün kırk - elli yaş arası kuşağı artık geriye dönemeyecek derecede yenileşmenin ileri ve gelişkin geleceğine yürümek zorundadır.

Kendi payına devrime karşı, ya da ilgisiz kalemlerin yazılarını okurken içimden - elimde olmayarak - eski sözcüklerin yerine yenilerini koyarak hiç de yadırganmıyacak tatl bir dil yaratıyorum.. Bir de bu tutucu kalemlerin dilinde ister istemez yer alan, - eskisini kullanamayacaklarına akılları kestiği için - kullanmak zorunda kaldıkları yeni sözcükler öylesine yaygın ki beş on yıl sonra bu tutucuların çömezlerinin yazılarında cana derman olsun diye bir eski sözcük bulamayacağız sanırım.

Bir küçük örnek vereyim. Rahmetli Sabri Esat Siyavuşgil'in Eminönü Halkevi Dil ve Edebiyat şubesi neşriyatından "Psikoloji ve Terbiye Bahisleri" adlı bir kitabı geçti elimde. 1940 baskılı bu kitabı okurken o nefis makalelerin sözcüklerini - bu da benim bir okuma tikim oldu - yeni karşılıklarla değiştirmeye başladım. Örneğin şu cümlesini bugünkü sözcüklerle değiştirir okursanız değeri eksilmez, artar sanırım:

"Zaten, ilk isyan ve inkâr hamlesiyle tahteşuurumuza gömdüğümüz çocukluğu, seneler geçtikten sonra, sırf bir hatıra olarak canlandırmak isterken duyduğumuz o sebepsiz endişe, o belirsiz tahassür, aranılan âlemin uzaklarda olmadığına kâfi bir delil değil midir?"

Bu uzunca cümlede en az on sözcüğe hiç de yadırganmıyacak yeni karşılıklar bulmak için aşırı devrimci olmaya hiç de gerek yok. Dumanı üstünde bir konu olarak rahmetli Siyavuşgil'in 1968'deki yazılarını bile 1940'takilerle karşılaştırıp aradaki ayırımı apaçık görebiliriz.

Dilimiz, tutucuların en ağır, en sert saldırılarına uğrasalar da o aşırıcı, ilerçilerin inatlı savaşıyla yine de ileriye dönük bir gelişim yolundadır. Bütün kavgaların üstünde dilimiz genç ozanların, yazarların yepyeni yapıtlarıyla yarınlara daha güçlü daha evrimleşmiş bir nitelikte yürümektedir.

O'nu Düşünürken

Lütfi AYDA

O günleri düşünüyorum :

Bayrakların yarıya indirildiği yine böyle bir sonbahar sabahıydı. Boğaz-ı içi yine sisli; güller, çimler, çemenler bu toprağın, büyük ama çok büyük çocuğuna, bütün gece ağlamaktan yorulmuş, göz yaşları ile ıpsıladı. Dillerde, kafalarda, gönüllerde tek isim, tek parola O'nun adı doluyordu : "A t a m !" Üç yaşındaki bebelerden, doksanlık babalara kadar, bütün bir millet O'nun için ağlıyordu.

O günleri düşünüyorum :

Yunan Orduları, İzmir'e çıkmış, koşar adımla Manisa, Aydın, Balıkesir, Bursa, Eskişehir ve nihayet Ankara kapılarına dayanmıştı. Anadolu bir taş sessizliğine bürünmüş, millet, memleket Tanrıdan bir ışık, bir ses, bir nefes, umut ve bir kurtarıcı beklemekte idi.

O günleri düşünüyorum :

İstanbul'da son kalan padişah ve avanesinin asurlar boyu yaşattıkları saltanatı her ne pahasına olursa olsun sürdürmek, amma akla hayale gelmeyen insanlık dışı davranışlar yapmakta; bir sürü yobazın dine, İmana, Tanrı adına ve kutsal kitaplara uymayan köle ruhlu fetvalarında, yine O'nun aleyhine ağızdan ağza Mustafa Kemal dolaşmaktaydı.

Bütün bunlara karşı, altın saçlı, mavi gözlü yüce insan, gerekli inancını, kudretini, kuvvetini millettan a-

larak, kalbini onun kalbine yaşyarak, bu azgın, kudurmuş iç ve dış düşmanlara karşı dimdik yürüyordu.

O günleri düşünüyorum :

Vatan kurtarılmış, memleket bağımsızlığa kavuşmuş. Yurtta sulh, cihanda sulh parolası altında, en büyük sosyal, politik reformlar birbirini izlemekte, bağımsızlık ruhu ufuklara kadar dalgalanmaktaydı. Ne Amerika'ya, ne İngiliz'e ve ne Rus'a bir karış imtiyaz tanumadan Anadolu'nun ışıklı, özgür havasını doyasıya ciğerlerimize çekiyorduk.

Bugün O'nun aramızdan ayrılışı otuz yılı bulmuştu ki; bu otuz yıllık çok ama çok kısa bir devrede neler olmuştu bize ?

Din sömürücüleri, iman hırsızları, politika düzenbazları, yüz, iki yüz yıl önceki korkunç zihniyetle piyasaya dökülmüş, hilâfet ve şeriatin ihyası için avaz avaz bağıyor. O'nun ismine, eserlerine karşı, dille, yazıyla ve balyozla hücuma geçiliyor. Devrimci, lâıyk, milliyetçi yayınlarımız şaşkına dönmüş, susuyor susuyor...

Ne oldu bizlere dostlarımız? Birşeylerimizi kaybetmişe benziyoruz : Aklimızı mı? Gözlerimizi mi? Dilimizi mi yoksa, insanlığımızı mı?

O büyük kurtarıcının eserlerini birbiri ardına unutuvermek, olur mu böyle şey !

Şemsettin SAYU

İlk defa Yunanlıların icat ettikleri hükümet şekillerinin tarifi, bugün de pek değişmemiş sayılır. Kararlar bütün vatandaşın katılımıyla alınıyorsa idareye demokrasi, bir kişi tarafından alınıyorsa monarşi, bir azınlık hâkimse aristokrasi veya oligarşi deniyordu. O günden bu güne kadar, üç türlü idarenin de çeşitli uygulamalarını tarihte gördük. Bugün idarelerin en mükemmeli, en ideali olarak demokrasi üzerinde durulur. İşin tuhafı, demokrasi lâfını Sovyet Rusya'nın da kullanmasıdır. Komünistlere göre üç türlü demokrasi var. Rusya'daki Proleter demokrasi, Çin'deki ve peyklerdeki Halk demokrasisi, bir de Kapitalist dünyanın Burjuva demokrasisi. Aslında böyle bir tasnif yoktur. Demirperde gerisinin propoganda taktiği ve oyunu da olsa demokrasinin nemene çekici bir idare olduğu apaçık belli olmaktadır.

Asıl önemli olan bu idarenin gereğince uygulanabilip uygulanmadığıdır. Yani bütün iş demokrasi uygulayıcılarının omuzlarındadır. Demokrasiyi biraz daha gelişik açıdan tarif edelim. Vatandaşın meselelerinin çözümlemelerinde hükümetin en mükemmel araçlara, en ideal hal çarelerine başvurması, kısaca kamu siyasetine halkın en geniş ölçüde katılması demokrasinin idaresidir. Halkın, vatandaşların meseleleri nelerdir? İnsan gibi yaşamak, adalet, barış, manevî dünyasına saygı gibi şeyler. Eğer demokrasi iyi uygulanmadığı takdirde, halkın meseleleri büsbütün çıkmaza girer. O zaman şöyle sorulara cevap verebilmek gerekecektir: "Zorbaların, gangsterlerin alabildiğine at oynattığı, namuslu vatandaşlardan haraç aldığı, düşük hayat seviyeli halkın ekseriyeti teşkil ettiği apaçık görülen fakat adına demokrasi denilen bir idareyi mi, yoksa halkına normal hayat seviyesini temin etmiş, gerçek din inancına saygılı kalmış, barışçı, müsamahalı, adil bir diktatörlük idaresini mi daha munasip bulursunuz? Bugün insanoğlunun arzu ve ihtiyaçları eskisine bakarak, çok fazla ve çeşitlidir. İnsan, iyi hayat, refah ve konforun içinde gibi görünüyor. İnsanlığın manevî yönünü pek hesaba katan çıkmıyor. Şahsiyet sahibi ve hür insanın yetişmesine çalışılmıyor. Yalnız materyalist, yalnız rasyonelist açıdan bütün insanoğlunun meselelerinin halline çalışılıyor. Akıl ve müsbet ilim baş tacı edilmelidir. Ama insanın yaratıcı zekâsı, insanoğlunun asıl gücü yalnız bunlar değildir. İnsanoğlu heyecan ister, heyecan yaratmak için de inanç lazımdır, ümide, nefrete, aşka ihtiyaç vardır.

Siyaset insanların nizam ve huzurunu ister. İnsanın şahsiyetini insanın haysiyeti, insanın hürriyetinin olmadığı yerde nizam ve huzur, sevinç ve mutluluk olmaz. O zaman insan zekâsı ve heyecanının tepkisi görünür. Sanat ve edebiyat biraz da insanlardaki yüksek zekâ ve heyecanların

bir tezahürü, bir çeşit çağlaması, fışkırması demektir. Sanatçıların oldum olası heyecanlıdır, gürül gürül gürülürler, çağlarlar, isyan ederler, kafa tutarlar. Ama hep iyiye, hep doğruya, koşarlar. Haksızlığa karşıdır, zulme karşıdır, insanlıktan yanadılar, güzelden yanadılar. Mertlik onlardadır, yiğitlik onlardadır, vefa onlarda, dostluk onlarda, aşk onlardadır. Edebiyat siyasetin de tam ortasındadır. Milleti zulüm ve sefalet içinde inleyen bir şairin boyuna gül'den, bülbülden, gurbun güzelliğinden, kadını şüra düzmesi onun zekâsına ve heyecanına olduğuna bir

insan yüreği taşıdığına ve gerçek bir şair olduğuna kimseyi inandırmaz. Edebiyatçının tarafı da, siyaseti de bellidir. Aşk da, heyecanı da isyanı da, mutluluğu da bellidir. Sanatı kendisidir, millettir, milli inançlarıdır, dini inançlarıdır, insani inançlarıdır.

"... Hürriyete Doğu Avrupa'nın en aşık halkı diye bilinen Çekler'in, Komünistlere oy vermeleri ve kuvvete kolayca boyun eğmeleri, kölelikten memnun görünmeleri, göstermiştir ki, arkasında dini inançlar olmadıkça hürriyete karşı duyulan sadakat bir cildün ibretidir." E. S. Griffith. 1960

Soğuk Mısralar

Görüyorsun,

En mutlu şarkım yarıda kaldı işte

Yalnızlığım, çaresizliğimce büyük dört duvar arasında

Mapushane çeşmesi yandan akarmış

Ama, burada çeşme yok ki...

Başımı taşlara vuram gelmiyor

Gözlerimi oymak istiyorum burğu burğu

Ellerim ağılıyor bak!

47. Umud sokağında eridi ümitlerim

Bomboş iskelelerde ağıladım her sabah martılar için

Oysa, beni sende bulduğum zamanlar

Dünyayı yeniden yaratabilirdim.

... ve bir gün gittiğini söyledi 47. sokak

Anladım ki,

Kilometre taşları daha insafsız mezar taşlarından

Şimdi neden güçsüzüm, bir düşün.

Sen daha dönmedin ki...

Az önce

Mutlu bir kadın, mutsuz bir şarkı söyledi

"Heder ettim yıllarımı, boş ümide bağladım" diyordu

Soğuk duvarlarda sekiz mısra

Selciz mısrada ise,

Çaresizlik ağılıyordu.

Mutluluk ağlamaz ki...

En güzel şarkım yarıda kaldı işte

Yalnızlığım, gözyaşlarımca büyük dört duvar arasında

Gözlerimde yorgun bir ezgi,

"Mapushane çeşmesi yandan akıyor, yandan..."

Ben daha susamadım ki...

Halûk AYSOYSAL

Bir

HAMİT SALİH ASYALI

Vardı...

Atıf ÖZBİLEN

Geçen sayımızda, "Geride Kalan Yıllar Üzerine" birşeyler yazmış ve yazımı, "... bir yandan eski anılarımızı tazelemiş olacağız, öte yandan, önümüzdeki sayılarımızda söz konusu ettiğimiz öbür sanatçılarımızı, eserlerinden örnekler vererek tanıtacağız sizlere" diyerek bitirmiştim.

Ne zaman eskiye dönsem, yüreğimdiki yetim kuş pır pır eder durur. Hamit Salih'i düşünüyordum bir süre. Rüyalarıma bile giriyordu Asyalı. Öyleyse Hamit'i tanıtma-lydım öncelikle. Ama, anılarımdaki gücüm buna yetmezdi. Araştırdım, sonunda hayat arkadaşını buldum. İstanbul'un lise-lerinden birinde müzik öğretmeniymiş. Belki bu davranışımızı beklemiyordu yıllardan sonra, ilgimize teşekkür etti ve seçimini kendisine bıraktığımız şu üç şiirini GÜ-NEY'e armağan etti :

GENÇLİK

*Aşkın hasat mevsimindedin tosunum
Harmanın bereketli,
Kalbin cömert olsun,
Sev sevebildiğin kadar.*

*Kar senin için yağar
Gönülden çıkmazsın,
Bahar senin için açar,
Kırdan dönmezsin.*

*Aşkın ekin mevsimi senin,
Aşkın hasat mevsimi senin
Sev, sevebildiğin kadar tosunum...
Hasat mevsimindedin.*

YALAN

*Hani bana gelirken
Bulutları giyecektin,
Göğsüme yumulup
Bir şey diyecektin?..*

*Sedef sedef yanacak,
Deniz kokacaktın?..
Hani baktığın aynalarda
Ve rüyalarda benim olacaktın?..*

*Susuzluğumu giderecek,
Avucuma dolacaktın?..
Yaprakta adın,
Toprakta tadın olacaktı ?*

DİLEK

*Bir masal isterim
Cinsiz, perisiz.
Bir masal ki,
Söylenmemiş olsun.*

*Bir hakikat isterim,
Topraktan katı;
Bir hakikat isterim,
Tüllenmemiş olsun.*

*Bir vatan isterim
Efendisiz kölesiz.
Bir alın isterim
Lekelenmemiş olsun.*

*Rüzgâr tanımaz bir orman
Savrulmamış bir harman
Ve bir ağaç isterim; fırtınadan,
Sallanmamış olsun.*

Hatırlıyamıyorum, Hamit bu üç şiiri ne zaman yazdı, nerede yayınladı, kitapları i-çine girdi mi . girmedi mi, bilemiyorum. Biyografisine geçmeden önce, rahmetli Hamit Salih Asyalı'ya tekrar döneceğimi, hatta ileride eserlerini "GÜNEY YAYIN-LARI" arasında toparlayacağımı umuyorum.

Hamit Salih Asyalı, 1917 yılında Ada-

na'da doğdu. Lise öğreniminden sonra ba-basını kaybetti. Genç yaşında ailesinin so-rumluluğunu yükledi. Halk Ev'i kütüpha-ne memurluğuna girdi. Bir taraftan da A-dana'da yayınlanan gazete ve dergilere yazılar yetiştiriyordu. Şiir ve fıkralarına 16 yaşında başlamıştı. Yazıları genellikle "Yeni Adana" gazetesinde, "Çakmak", "Görüşler" ve "Şadırvan" dergilerinde ya-yımlandı.

Ayrıca "Düğün" ve "Öğleden Evvel" a-dında iki şiir kitabı vardır.

Rahmetlinin, hiç kimseye nasip olma-yacak tertemiz bir politika hayatı var-dır. Ama bu tertemizlik, hasta halile onu, hırslı partilerinin hüsrundan kurtarama-mış, hapishanenin rutubetli koşullarına da sürüklemiştir. Sonunda, sağlığını ölü-me sürükleyecek nedenler yüzünden, ha-kettiği millet vekilliğini kabul etmedi.

Çevresi bir yana, O'nu bütün Çukurova-lılar severdi. Hoş sohbetile, iyi kalpliliği-yle ve dürüstlüğü ile .

Arif Nihat Asya'nın öğrencisiydi. Şiir-lerinde onun etkisi görülür. Çok okurdu. Bilgi küpüydü. Entellektüeldi. 1944'te, mü-zik öğretmeni Fehime Asyalı ile evlendi. Bu evlilikten iki oğlu var. Büyüğü "Ümit Asyalı", halen İstanbul Belediye Konservatuarında, küçüğü "Kansu Asyalı", Darüş-şafaka lisesinde öğrenci; kardeşi "Selâmi Asyalı" ise Ağır Ceza Reisidir. 21 haziran 1957 tarihinde, henüz 39 yaşında iken, A-dana'da vefat etti.

Sayın Fehime Asyalı, Hamit'in 4 - 5 şiir-lerini bestelemiş. Öğrencilerine seve seve öğ-retmekte, okutmakta...

Nur içinde yatsın!

UCUZ ATATÜRKÇÜLERE

Atatürk çok güçlü bir halk lideri olduğu için, çevresinde toplanan üst kademedeki politikacıların, Atatürk'ün ölümünden sonra ne dereceye kadar devrimci, halkçı ve de milliyetçi olduklarını gördük. Atatürkçü olmak için, Atatürk'ün koyduğu ilkeleri benimsemek yetti onlara.. Kürsüye çıkıp debdebeli bir de nutuk çektiniz mi, eh sizden daha iyi Atatürkçü mü olur?. Daha olmazsa kapalı salon toplantıları düzenler, bol bol hatıralar anlatır Atatürkçülüğünüzü pekiştirirsiniz..

Atatürk halk için çalışmış. Halk için savaşmış. Sizin de halk için çalışıp halk için savaşmanız gerekmez ya.. O, tek başına bunca devrimler yaptı ve devrimci olduğunu isbat etti. Sizin de bir devrimci yapmanız gerekmez ya.. O, yabancı devletlerin haksızlığına, zulmüne karşı en güç koşullar içinde baş kaldırdı.. Sizin de demokratik bir ortamda haksızlığa ve zulme baş eğmeniz Atatürkçülüğünüzden ne eksiltir ki? Atatürkçülük ülküsünü benimsemişsiniz, ama uygulayacak gücünüz varsın olmasın. "İzindeyiz Atam" diyorsunuz ya.. Zaten bu sözünüzle de Atatürk'ün çok gerilerinde kaldığınızı ne güzel belirtiyorsunuz...

Ömer NIDA

ATATÜRK ARKASINDA İSTİKBALİNDEN EMİN BİR DEVLET BIRAKMIŞTIR. Çek Basını

Misafir

Ibrahim AKDOĞAN

Evin büyük kızı müjdeyi verdi :

- Gözün aydın anne!.
- Uyuşuk uyuşuk yerinden doğruldu annesi.
- Yine ne var, ne oldu ?
- Misafir..
- Ne ?
- Vallahi misafir.
- Yine kim geldi kız?
- Fahriye Ablalar..
- Ne?!
- İnanmazsan bak.

Bahçe kapısında bir araba duruyordu. Evin büyük kızı doğru söylüyordu, onlardı. Geçen yıl da, çoluk çocuk gelmişlerdi ya.. Tadı damaklarında kalmış olmalı, şimdi de teklif tekellüf bir yana, kuyruğuna bir de başkalarını takmış - takıştırmış, süklüm - bülklüm çıka gelmişti işte, Fahriye Ab-la.

Ablayı da sevsinler.. Yaşına başına hürmeten, işte.. Güzellik desen, ne gezer. Kıbarlık, hiç arama. İncelik, semtine uğramaması. Değirmen taşı gibi, enine boyuna, bir et küpü. Siyah sahtiyan bil cilt. Kömüre kırmızı sürülmüş bir yüz. Dişlerinin beyazlığı olmasa hani, dudaklarının yerine şahit isteyecek...

★

Bir ay önce Fahriye Ablanın kocası gelmişti. Yanında çocuğu da vardı. Mal almağa gelmişmiş, İstanbul'a. Sağolsunlar, gelirler böyle ara sıra. Her geldiklerinde uğrarlar bize. Erikiriz biz de, bırakamazız bir türlü. Bizim fakirhane bedava otel, izzet ikram da çabası. Böyle misafirler dışlar başı. Böyle misafirler değil mi? Ye, yat, kalk. Oh ne âlä memleket. Hippilerin, Bitniklerin kulakları çınlasın..

Fahriye Ablanın kocası da bir ay önce gelmişti ya; tencere yuvarlanmış, kapağını bulmuş. Vurdum duymazım duymaz. Bir hafta misafirlikten sonra, gider ayak dediğine bakın siz :

— Ben gider gitmez Fahriye'yi, yanına çocukları da katarak göndereceğim..

Nereye a be kardeşim, nereye? Nereye olacak, İstanbul'a, size size... Bunu bilmeyecek ne var sanki... "Yok, gelemezsiniz" deyin bakalım, diyebilir misiniz ? Ev sahibi karı koca istedikleri kadar birbirlerine bakışsınlar, duraklasınlar, yutkunsuzlar. Siz siz olun da bakalım, deyin diyebilirsiniz.

— Ben size bir gülek bulgur

da gönderirim, parasını verir-siniz hanıma...

Ev sahibi kurulmuş bir zemberek, fırlayıverir :

— Yok, der sağıolun. Zahmet edip bulgur filân yollamayın. Hem bakın ellerime, bu ellerim için bu ara kaplıcalara gideceğiz.

Misafir pişkin, Pişkin olacaksın arkadaş, pişkin olacaksın bu dünyada. Var mı buna itirazın?

— Sen gidersen git, Feride. Çocuklar burada ya...

Feride ne halt etsin. Aşağı tükürse sakalı, yukarı tükürse bıyığı. Göbekli kocası sus pus oturmakta karşısında. Oturmakta ve renkten renge girmekte..

— Yok yok, ben olmazsam olmaz. Kaplıca dönüşü yazarız size, gönderirsiniz o zaman Fahriye'yi de, çocukları da..

Bunları böyle böyle söyleyen Feride, Feride ama ne kaplıca, ne de kaplıca dönüşü. Serapa yalan. Anlasa ya misafir bey, ne gezer..

— İyi amma, o zaman da Adana'da havalen serinler, İstanbul'a gelmenin faydası olur mu ya ?

Ev sahibi hanım, attığı her kemende yüzüzlükle, vurdumduymazlıkla perende atan bu kişiye içten içe ve kendi kendine kızıyordu. Peki n'apsın, iş sağlama bağlamak gerekli değil mi? Hem de, bir kalemde kestirip atmak varken, sonradan yanılıp yakınmak niye olsun ?

— Ben birkaç gün sonra, ah-

YALAN

Sözde benim yüzüm sarı,
Seninki kara
Bir ışık oyununda eşya
İnanma..

Gözün aklı var
Nasıl da uyduruyor,
Ağaç yeşil
Kan kırmızı
Taş kırıntı
Ama suya eğilince
Urperiyor
Deli gibi..

Suyun rengi yok
Dünyanın rengi yok
Dünyaların, güneşlerin
Rengi yok
İnanma.

Mehmet A. TUNCAV

bablarımızla Yalova kaplıcalarına gideceğim. Dönüşümüzde yazarız size, o zaman çocuğu çocuğu toparlar gönderirsiniz bize..

Doğrusu bu ya, evin hanımı bu tür misafirlerden yılmıştı. Adana'da iken evlerinin yolunu bilmeyenler, iplerini koparıp soluklarını onlarda alıyorlardı. İstanbul'a yerleşince bir hal olmuştu sanki, didisinin di-

İmreniyorum Çocuklarımıza...

Bir arkadaşım vardır, ne zaman yeni çıkmış ciciili bicili bir çocuk kitabı görse, "Bugünün çocukları ne mutlu, der, bizim çocukluğumuzda böyle güzel kitaplar yoktu. Ders kitaplarından başka bir şey okuyamazdık."

Ben de bu arkadaş gibi zaman zaman, şimdiki çocuklar bol kitaplar ve dergiler arasında yetiştiği için bizden çok şanslı diye düşünmüş, onları kıskanmışımdır. Çünkü bizim çocukluğumuzda çocuk yayınları parmakla gösterilecek kadar azdı. Çıkan belli kitap ve dergiler de birkaç büyük şehirde kalır, Anadolu'ya gelmezdi. Ben ilk defa bir çocuk dergisini, İstanbul'dan bize misafir gelen bir akraba çocuğun elinde görüp okumuştum. Masal ve hikâyeleri kitaplardan değil,

ceğimden dinliyerek öğrendim. Andersens'ler, Grimm'ler, Kipling'ler, Cervantes'ler bize atom bilimi kadar yabancıydı. Öyle dar ve kuru bir çocuk dünyamız vardı ki..

Gerçekten çok mutlu bugünün çocukları. Ellerinin altında daima yığınla kitap var. Oku okuyabildiğin kadar. Okul kitabında anıyamadığın bir konuyu rastladın, aç ansiklopedileri, aç yardımcı bilgi kitaplarını; öğrenmek istediklerin onlarda öyle açık ve geniş anlatılıyor ki... İnsan hiç okula gitmese de, bu bol ve çeşitli kitaplar içinde pekâlâ kendini yetiştirebilir.

Ama bizim zamanımızda öylemiydi ya!.. Ne doğru dürüst bir ansiklopedi vardı elimizde, ne de yardımcı kitaplar. Bir ödev hazırlamak için

kütüphane kütüphane dolaşırdık. Hem, o zamanlar büyüklerimiz - zihnimiz yorulmasın diye - ders kitapları dışında kitap ve dergi okumamızı şiddetle yasaklamışlardı. Tek tük rastladığımız dergi ve kitapları hep gizli okurduk. Şimdi çok şükür bu anlayışta aileler çok çok azalmıştır.

Bugün her şehirde, her ilçede, her okulda bir çocuk kitaplığı var. Yayınevleri durmadan çocuk kitapları yayınlıyorlar. Her yıl kasım ayının ikinci haftası bütün ilkokullarda çocuk kitapları düzenleniyor. Böylece çocuklara küçük yaştan kitap ve okuma sevgisi aşılanıyor.

İmreniyorum bugünün çocuklarına. Her halde bizim kuşaktan daha iyi yetişiyorlar. Özlediğimiz aydın Türkiye, onların elleriyle kurulacak.

Şükrü Enis REGÜ

TARİH SİLİNMEZ HARFLERLE BU BÜYÜK ADAMIN İSMİNİ HAKKEDECEKTİR. Yugoslav Basını

10 KASIM SABAHİ

Şimdi uzun yıllar var aramızda
Hâlâ sen içimizde, hâlâ sen karşımızda
Bircumuzda bayrak gibi dalgalanan
Senin sesindir gelen
Kulaklarımıza uzaklardan
Böyle her 10 kasım sabahı
Seni duyan, seni düşünen
Binlerce göz, milyonlarca insan
Tüm duyuslar, sezisler
Şimdi Anıtkabirde
Çarpıyor yürekler
Atam, Atam! diye.

Suat GÜNGÖR

HUTBE

Hutbeler üzerine açılan sorudan anlıyorum ki, bugünkü hutbelerin verilmiş yolu, ulusumuzun dili, duygu ve düşüncesiyle uygarlık gereksinmelerine uygun görülmemektedir. Baylar, hutbe demek kamuya söz söylemek demektir. Hutbe denince bunun dışında bir anlam tasarlanmamalıdır. Peygamber zamanında, hutbeyi kendisi söylerdi. O çağlarda verilmiş hutbeleri okuyacak olursanız, ele alınan şeylerin, hep o günün meseleleri olduğunu görürsünüz. İslâm dünyası genişleyince, peygamberin ve halifelerin verebildikleri hutbeler başkalarına dağıldı. Bunlar bilgili ve aydın kimselerdi. Mabetlerde ve meydanlarda ortaya çıkıp, halkı aydınlatmak için gereken söylevleri verirlerdi. Bu tutumun sürüp gidebilmesi için bir koşul gerekiyordu. O da ulusun başında bulunanların doğruyu söylemesi, halkı dinlemesi ve halkı aldatmaması. Çünkü herşey açık söylendiği zaman halkın kafası işleyecek, iyi şeyleri yapacak ve ulusun zararına olanları bir yana koyarak, şunun bunun arkasından gıtmeyecektir. Yüz, ikiyüz, bin yıl önceki hutbeleri okumak, insanları bilgisizlik, uyuşukluk içinde bırakmak demektir. Hutbe açık, anlaşılır, bilimsel gerçeklere uygun olmalıdır. Böyle söylevleri verenlerin de günümüzün uygarlığını, toplumsal durumunu hergün incelemesi gerekir. Ulusu yanlış tekliflerden kurtarmak için, hutbeler Türkçe ve çağımızın ileriliğine yatkın olmalıdır. Ve olacaktır..

R. ATATÜRK

dışı tanıdıklar deve kervanı gibi sıralanıyorlardı.

*

Bahçe kapısında bir araba duruyordu. Önce kendileri indi, sonra bavulları. Bavullar taşınmış içerdi. Misafirleri baş köşeye buyur ettiler. Hoş-beşten sonra Fahriye Abla :

— Feride Abla, dedi, kaplıcalara gideceğini söylediler. Onun için geciktik. Yoksa daha önce gelecektik. Kaplıcalara gidebildiniz mi bari ?

Feride, kulaklarına kadar kızardı. Kaplıcalara mahpıcalara gitmemişti. Gideceği de yoktu. Şimdi bırakın, Feride Abla yutkunsun dursun...

— Ha, kaplıca mı? Gidemedik. Neden mi? Şey, ahbablarımızın çocuğu hastalandı. İşte, bakın ellerime, görüyor musunuz, bakın ellerime.

Ellerini, parmaklarını gösteriyordu gelenlere, yalana tanık gösterircesine... Elleri ve parmakları sapsarı, nasır bağlamış bir amele elinden farksızdı. Suya, sabuna dokunduramıyordu, çizik çizikti, yarık yarıktı parmakları. Hele soğan, domates doğramak var ya, cayır cayır yanıyordu. Doktorlar çeşit çeşit ilaç vermişlerdi, geçmemişti bir türlü. Suya sabuna dokunacak işlerde eldi-

ven kullanacaktı. Eldiven kullandığı günlerde, mutfakta ne tabak kalyordu, ne de bardak. Kaydırıp kaydırıp kırıyordu. Sonra efendim, suya sabuna el sürmesin, soğan, patates doğramasın da ne yapsın Feride? Bu teklif tekellüf bilme-yen didisinin didisi misafirle-re kim yemek hazırlasın, kim hizmet etsin?

*

Evin erkeği, akşamları eve geldiğinde kapıda karşılanı-yordu. Misafirlerden yana sürüyle havadis yetiştiriliyordu, kapı eşiğinde.

— Bu gün ne oldu, biliyor musun ?

— Yine ne oldu, Feride ?

— Dur anlatayım, hanı...

Hangi birini anlatsın; örneğin, o gün bizim Pendiğin pazarına gitmişler. Üzümcülerden en iyi üzümü, cevzicilerden en iri cevizi, elmacılardan en parlak elmayı dolu dolu aldurtmuşlar. Sonra efendim, — onu da al - şunu da al - bunu da al" derken bizim bir aylık idare paracığımızın tümü pazar yerinde kalmış.

Feride'nin ağzını bıçaklar açmaz olmuş. Hani hakkı da yok değil, babamızın darphanesi olsa, buna para mı yeti-

şir ? Misafire peynir - ekmeğe yediremezsin ya, her öğün. Hoş peynir - ekmeğe de parayla ya.. Ne kâfir şey şu misafir.. Ne zaman gidecekleri de belli değil. Ne zaman gideceklerini bir çitlatsalar, ama ne gezer, elin kişisi gezmeğe, eğlenmeğe, yiye içmeğe ve yaptır kalkmağa gelmiş.

*

— Bugün ne oldu, bilir misin ?

— Ne oldu, ciğerim ?

— Ciğerimi falan bırak da beni dinle..

— Dinliyorum ciğerim.

— Sen yok musun, ciğerim diye diye bizi kebab ettin çıktın.

— Ben mi ?

— Sen ya.

— Neymiş o ?

Ne olsun, öğle yemeğinde, sıra salçalı köfteye gelmiş. Fahriye Abla demiş ki :

— Feride Abla, demiş, bu köfte ne etinden ?

Bizim büyük oğlan annesinden önce davranmış :

— Fahriye Abla, demiş, eşek etinden, eşek. Burası İstanbul, ne eti olduğu belli olmaz. Ne çıkarsa bahtına.

Fahriye Abla bozulacağına kuşkusunu açıklamış :

— Eşek eti olmaya eşek eti değil. Sığır eti olmasın da, Hani biz alışkın değiliz sığır eti yemeğe. Biz hep koyun eti yeriz, koyun etinden başka et girmez evimden içeriye.

Büyük oğlanı durdurabilirsen durdur :

— İster inan, ister inanma. Dediğim gibi, burası İstanbul. At eti de olabilir, it eti de olabilir yediğimiz. Lezzetinden de belli ya..

Fahriye Abla, Feride'nin yüzüne bakmış, "sahî mi" gibisine. Feride de :

— Yok anam yok, demiş, ağzına al da ondan sonra söyle. Yediğiniz hep koyun eti. Sen oğlanın dediğine bakma...

Oysa ki, bizim eve koyun eti tesadüfen girer. Nedenini sorarsanız biliyorsunuzdur, biz karı koca ikimizde de damar sertliği var da..

İşte böyle, misafirlerimizin yemeklerimize karşı allerjileri hep böyle sürüp gitti. Efendim, patatesi hiç sevmemişmiş. Ölseler de patates yemezlermiş. Sonra, ne diyecektim, ha, evlerine günde iki kilo koyun eti girermiş. Kebapmış, köfteymiş... Doğrusu geldiğine de çok pişman olmuşmuş...

Hey Allahum, sen sabır ver! Söylenecek daha çok şey var. Söylenmez ki..

ATATÜRK BEŞERİYETİN EN BÜYÜK EVLADI İDİ. İran Basını

Bir Şiir Kitabı Üzerine

Oğuz Sami SEZEN

Elimizde, "Benim Dünyam" adında bir şiir kitabı var. 80 sayfa, 60 şiir, 750 kuruş. Lâle Bedia Yüzbaşı, ekim ayı başında Beyoğlu Şehir Galerisinde bir şiir sergisi açmıştı. Sergiyi gezdik, Benim Dünyam'ı da orada gördük, alıp bir inceleyelim dedik.

Nedense şair olmak, şiir yazmak, yazdıklarını yayınlamak, yayınladıklarını sergilemek kolay bir iş gibi geliyor bazı gençlerimize.

Kitabın başında bir "t a k d i m" yazısı var, "m u h a r r i r" Turhan Bayraktar, "ş a i r e" Lâle Bedia Yüzbaşı'nın eserini över ve "Şiir edebiyatımıza büyük bir katkıda bulunmuştur" der.

Yazımıza, kitaptaki bütün şiirlere yer vererek başlamak istedik ama, bu olacak iş değil. Pek de gereği yok. İyisi mi, önce imlâ kurallarına değinelim. Bayan Lâle'nin ya imlâ kurallarından haberi yok, ya da özel bir maksadı var. Ayırimsız tüm şiirlerinde mısralar üç nokta (...) ile bitiyor. Gerçi bu "üç noktalar", gereksiz soru işaretleri ve virgüller ile birlikte mısralar içine bile sızmış. "Asrın Çocuğu" adındaki şiirinden (sayfa 42), gelişigüzel üç mısrağı verelim :

"anlamını, çözemediğin?. sana neler?.. hatırlatacak...
görmiyen gözlere bak?.. çiynediğin, anneye bak...
utan, utan... haykırma öyle avaz, avaz..."

Hani gözümüze inadına batan başka noktalar olmasaydı, belki bu kitaptan hiç söz etmiyecektik, Güney'in sütunlarına da girmiyecekti.

Şairler olsun, yazarlar olsun ilk denemelerinde bazı sanatçıların etkisinde kalabilirler, ama sonradan genellikle kişiliklerini bulurlar. Kişiliklerini bulamayanlar zaten sanatçı olamazlar.

Bayan Lâle bakın ne yapmış, bir değil birçok sanatçıların etkisinde kalmış. Birçok sanatçıların mısralarını ya aynen benimsemiş, ya da altına imzasını atacak derecede ufak tefek değiştirmelerle kendisine maletmekten çekinmemiş. En iyisi bunlardan gözümüze ilişip hatırlıyabildiklerimizden birkaçını örnek vererek yetinelim.

"Seni Sordum..." adındaki şiirin (sayfa 16) son iki mısraı şöyle :

"bir kadeh aldım elime seni aradım kadehte...
ağlamaklı oldum, iz kaldı mı diye ama neden, niye?"

Turhan Oğuzbaş'ın, bir kısmını vereceğimiz bestelenen şiirini hatırlıyacaksınız herhalde :

"Dün akşam
Bütün meyhanelerini dolaştım İstanbulu
Seni aradım
Kadehlerdeki dudak izlerinde"

Şair arkadaşımız Özcan Kandemir'in "Büyüme Çocuk" kitabını elimize alalım. 18 inci sayfasını açalım. "Ellerim" adındaki şiiri okuyalım. 19 uncu sayfadaki "Sabır Taşı"nı da okuyalım. Sonra dönelim "Benim Dünyam" a. 48 inci sayfasını açalım. "Kendini Sakın" şiirine bir göz atalım ve iki mısra seçelim.

İkinci mısra :

"yüzünü karartma sakın bilki tertemiz akpakım."

Sekizinci mısra :

"çünkü senden fersah, fersah uzağım..."

Dönelim Özcan'ın "Ellerim" şiirine.

ATATÜRK ADI KADAR ÇAĞDAŞ HIÇ BİR AD BÜYÜK BİR SAYGI TELKİN EDEMEMİŞTİR. İngiliz Basını

BİR GÜN İŞİYOR ELLERİMDE

Biliyorum,
Bir gün bizim kapımızı da çalacak mutluluk
Gözyaşları yanaklarımızda kuruyacak...
Ağacın yeşilliğinde, denizin mavisinde güleceğiz.
Acı günleri bir oltanın ucunda balıklara yedireceğiz
Pembe akşamlarca büyüyecek saadetimiz...

Bir gün

bir gül açar kalbimizde
bir kuş konar bahçemize

Özlediğimiz şarkıları söyler aydınlık gecelerce.
Üzüntü, efkâr dediğin de ne,
o da gelip geçer.

Bak yeni bir gün işiyor ellerimde,
yeni bir gün, mutlu günler.

Murad ÖZCAN

Üçüncü mısra :

"Yüzünü karartma sakın..."

Sekizinci mısra :

"Çünkü : Senden fersah... fersah... uzağım."

"Kendini Sakın" şiirinin son altı mısraını alalım :

"sana verdiğim emeyi yabancıya verseydim...
sevgi tahtından taç örerdin başıma, ana, ana, derdi bana...
senin için akan göz yaşlarımla, gül bahçesi sulansaydı eyer.
dalıyla yaprağıyla, dört mevsiminde çiçek verirdi bana...
senin için sabrettiklerimi, sabır taşına anlatsaydım...
ayrılırdı ortasından. yuvarlana, yuvarlana düşerdi bir yana..."

Şimdi de Özcan Kandemir'in "Sabır Taşı" nı aynen yazmamız gerekecek :

Sana verdiğim sevgiyi
Bir başkasına verseydim
Sevgi tahtında taç yapardı beni başına
Senin için döktüğüm gözyaşları
Bir gül fidanının gölgesine akıtsaydım
Yedi mevsimde çiçek verirdi bana
Ve sana gösterdiğim sabrı
Bir bilseydi sabır taşı
Çatır... çatır... çatırdı.

Yazmakla bitmeyecek, yılan hikâyesi gibi uzayıp gidecek. İyisi mi son olarak 72 nci sayfadaki "Kaderin Kaderimle" başlıklı şiirinden şu dört mısraı alalım;

"ateşe attın, beni dertli beni sensiz,
beni karanlık, beni bilinçsiz bıraktın...
gözümde yaş, beni sensiz beni dertli bıraktın..."

Ümit Yaşar'ın aşağıdaki rübaisi ile karşılaştıralım :

Beni kör kuyularda merdivensiz bıraktın
Denizler ortasında bak yelkensis bıraktın
Öylesine yıktın ki bütün inançlarımı
Beni sensiz bıraktın, beni bensiz bıraktın.

Ve bu şiir kitabı üzerindeki yargımız burada bitsin...

UTANÇ DÜNYASI

Demir ÖZGEN

Aslında utanılması gerektiği halde, kişilerin kendi çıkarlarına göre düzenledikleri birtakım yasa ve kurallarla, düşündükleri gibi, istedikleri gibi yürümesi istenilen bir yaşamı yansıtıyor, **Utancı Dünyası**. Kuvvetli ve zayıf. Çalışmadan, terlemeden yaşamını sürdürmeye alışmış bir kişi, kuvvetli. Zayıf ise, kendisi gibi eş değerde olmasına rağmen, O'na bu kuvveti hiç yoktan veren, kendi zayıflığını ve küçüklüğünü O'ndan evvel kabullenmiş birçok kişiler. Kendi kendilerini yönetmekten yoksun, "bize bir yönetmen gerekli" gerekçesiyle başlarına getirdikleri insanın, haklarını göz göre göre çiğnemesine, ezmesine karşı çıkmak şöyle dursun, bu hakkın O'nda olduğuna çok çok öncelerden inanmış kişilerin yaşamlarını farkında olmadan utanılacak bir düzene sokmalarını apaçık işleyen güçlü bir

eser. Recep Bilginer, bir kez daha bu gerçek oyunuyla Türk Tiyatro Yazarları arasında kendisini kabul ettiriyor.

Her hapisanede görülebilecek bir atmosfer. Bir meydancı ve etrafında her duvarda kendisine boyun eğen tutuklular. Oyunun açıklamasını, yazarı Recep Bilginer şöyle özetliyor :

"Nasıl, dünyamızın büyük devletleri ve başındakiler dünyamıza hükmediyorlarsa, hapisaneye de hapisanenin elebaşları hükmeder. Nasıl, bazı ülkelerin başında diktatörler varsa, koğuşların başında da zorbalardır. Dünyadaki diktatörler de, hapisanedeki zorbalardır gibi, ya da hapisanedeki zorbalardır dünyadaki diktatörler gibi, kendi bildiklerince sürdürürler idarelerini. Bu yanı sıra dünyamız hapisaneye, hapisane de dünyamıza tıpatıp benzer."

DERTLİM

Karanlığın içinden çırpınarak

Güne kucak açıyor

Dertlim.

Günleri hep yalan, geceleri gerçek olan

Sessizce oradan o şarkıyı söylüyor

Dertlim.

Dost kadehi elinde, B a k ü s ona eş

Yalan dünyanın koynunda yuvarlanıyor

Ağlıyor, bağırıyor

Dertlim.

Kime ne senden a canım ?

Düşlerini kendine sakla, solmasın.

Dertlim.

Boşuna bu umut, kendi ellerinle

Yitirdiğin o köprülerden geçemezsin artık

Dertlim.

İtir GÜRDEMİREL

Soldan : Kayhan Yıldızoğlu, Özdemir Han, İbrahim Delideniz, Necdet Yakın, Fuat İshhan, Metin Çekmez, Erdoğan Ersever, Umüt Gürses, Cümhur Özer ve Kemal Ergütoğlu.

Oyunda, sevgilisinin kocasını öldürdü diye (ki bu, sevgilisinin gerçek dışı suçlamasıdır) idama mahkûm edilen **İdamlık** (Fuat İshhan), evvelce milletvekili iken politik bir sebeple mahkûm olan yaşlı bir adam **Bey Baba** (İbrahim Delideniz), on sekiz kişiyi on sekiz yerinden şişleyen azıllı bir katil ve zorba **Meydancı** (Muhip Arcıman), kumaş çalmaktan tutuklanmış zayıf, çelimsiz ve eroınman **Adem Baba** (Necdet Yakın), öğrenci gösterileri sırasında hapsedilmiş **Mektepli** (Özdemir Han), herkese ağam paşam deyip rahat bir yaşam sürdüren **Sallabaş** (Kayhan Yıldızoğlu), olur olmaz zamanlarda asker selamı veren ve koğuşta sinir bir tip olarak görülen **Kaptan** (Aslan Altın), çok sevdiği gence kavuşabilmek için kocasını öldürüp, gevezeliği yüzünden tutuklanmasına sebep olan **Kadın** (Sibel Gökşel) ve meydancıların fedailerini, gardiyanlar ve öbür mahkûmlar var.

OYUN :

Meydancı'nın zorbalıkları ve ezilme durumuna dayanamaz hale gelen Adem Baba ile Mektepli, uydurdukları bir mektupla Kaptan'ı da Meydancı'ya karşı çıkarıp "meydancılıktan atma" işine girişirler. Kısa zamanda

öbür tutukluları da kandırıp yeni meydancı olarak İdamlık'ı kararlaştırırlar. İdamlık, iyi kalpli ve zorbalık düşünmeyen, herkesin hakkına, hukukuna saygı gösteren ideal bir meydancıdır. Onun yönetiminde koğuş rahata kavuşacaktır. İdamlık önce kabul etmez ama koğuş halkı Bey Baba'nın "Yapmayın, bu sandalyeye oturan -koğuşta bir sandalye vardır- değişir. Şimdiki gibi kalmaz. Gelen gideni arar." gibi uyarmalarına aldırmıyarak bir ihtilal havası içinde İdamlık'ı Meydancı yaparlar. Ancak günler geçtikçe İdamlık'ta değişimler başlar. Aynı zorbalıklar tekrar başlar. Koğuşun durumu eskisinden kötüdür. Tam bu sırada İdamlık'ın affı gelir. Hemen çıkacaktır. Fakat koğuştaki saltanattan ayrılmak çok zor gelir. Kalmaya karar verir. Bunun için bir suç işlemesi gerekmektedir. Eski meydancı ile döğüşürler, ikisi de ölür. Koğuş yine kendi başına kalır. Şimdi başsız ve çaresiz bir topluluktur.

Utancı Dünyası'nın yansıtmak istediğine göre insanları, başa geçenlerin iyi ya da kötü oluşları değil, iyi kurulan ve iyi işleyen bir düzen ancak mutlu kılabilir. Önemli ve geçerli olan düzeni, iyi ve insanlara yararlı kurmaktır. Bunu da büyük insan top-

TÜRKLER ONUN HARİKÜLADE ESERİNİ TAKİP EDEREK İTİBARLARINI DAHA FAZLA ARTIRACAKLARDIR.

İsveç Basını

MUHİP ARCIMAN İLE ON DAKİKA

Dinlenmeyi bir tarafa itip, salt tiyatro sanatını incelemek için Avrupa'da gitmediği ülke yok Muhip Arcıman'ın. Gezmiş, görmüş, sormuş, soruşturmuş hep tiyatro için. Gururla kabartıyor göğsünü. Gözleri ışıl ışıl. Canlı canlı güllüyor yılların sanatçısı.

Utanç Dünyası'nın kısıcak perde arasında, sandalyesine çöküp çayını yudumlarken "bir sanat dergisi" sözünü duymaz, gerçek sanatçılarda gördüğümüz olgunlukla konuşmağa başladı :

"Ne kadar güzel bir çaba bu. Bir sanat dergisi tiyatro sanatı ile bu kadar yakından ilgilensin, topluma bir şeyler vermeye çalışsın.. Çok sevindim. Sizleri tebrik ederim."

Biz de kutladık güçlü sanatçıyı. Otuz yılın her gününde, bir öncesine kıyasla daha iyi, daha güçlü. Hemen yazar konusuna değiniyoruz :

"Adapteler eskisi kadar geçerli değil. Artık kalktı desek yeridir. Çeviriler ise, evren sahnelerinde adı fazla beğeni kazanan, 500 den fazla oynanan eserler çoğunlukta. Bunlar da pek fazla değil. Yerli yazarlarımız çok iyi. Tiyatro oyunları yazarlığı artık gerçek bir düzeye ulaştı ülkemizde. Hepimiz büyük bir gurur duyuyoruz oynarken. Yansıtılacak kişi bize daha yakın. Ben ya da siz. Seyretme sanatına gelince, hiç te geri değiliz. Siz bir seyircisiniz, salonun durumunu daha iyi görürsünüz. Herkes eseri anlayarak izliyor, kendince bir takım ön görüşlerle oyunun sonucunu kestirmeye çalışıyor. Avrupa'da böyle seyirciler kaliteli seyirci sınıfındadır."

"Tiyatro sanatında eksik taraflarımız" sorumuza :

"Çok fazla değil. İlk bölge tiyatroları. Her semtte bir ya da birden fazla tiyatro. Ardından, tiyatro kültürümüzle bağdaşan oyunların seçimi. Bunlara en iyi örnekleri yerli yazarlarımız veriyor." dedi.

İkinci zil çalıyor. "Sonuç" diyoruz. Telâşlı :

"Şuna kuvvetle inanıyorum ki, tiyatro sanat ortamı, ülkemizde en parlak devrini yaşıyor. Geleceğe büyük umutla bakabiliriz. Çocuklarımıza, torunlarımıza çok olumlu bir düzen bırakacağız. Türk Tiyatro Sanatı, kişiliğini bulmuştur. Yazar - oyuncu - seyirci üçgeni inanılmıyacak bir düzeyde.."

Artık üçüncü zil de çalmıştı. Koşuşuna gitmek için sabırsızlanıyordu.

Muhip Arcıman'ı, sanata iyi ve olumlu düşüncelerinden dolayı kutladık. GÜNEY'e yakın ilgi ve başarı dileklerine teşekkür ettik.

lulukları yapar; bir tek kişi değil.

SONUÇ :

Hadi Hün'ün sahneye koyduğu oyun, gerçekten başarılı. İlk beş kişinin dışında kalanlar, özellikle öbür tuktukular, baş rolü paylaşan sanatçılara ayak uydurmada güçlük çekiyorlar. Mizansen ve korolu söylenişlerde tuktukluk göze çarpıyor.

Sibel Göksel, diksiyon ve ses tonu yönünden zayıf. Çabuk konuşması, en duygulu sahnelerde bile sanat gücünü ters yönden etkiliyor.

Fuat İshan, İbrahim Delideniz, Muhip Arcıman, Necdet Yakın, Kayhan Yıldızoğlu ve Aslan Altın yansıtıkları kişilerin havasına kolaylıkla girmişler, rahat bir o-

yun veriyorlar.

Adem Baba Necdet Yakın ve ilk meydançı Mücip Arcıman'ın başarılarına ayrıca değinmek haksızlık olmaz sanırım.

H O R O Z

Benim kırmızı ibikli
horozum!

Ben seni kıskanıyorum.
Çünkü senin on karın var,
Halbuki benim bir tane...

Ama,
Ben nikâhlyım horoz!..
Sen metres hayatı yaşıyorsun
Utan horoz utan!..
T u u ! . .

Orhan ERGÜDEN

TUTUN ELLERİMDEN TUTUN

*Başırdım kuşlara en yüksek tepelerden
Buraya baharı getirin diye
Gurbette bahar olmaz dedüler
Döndüm deliye*

Tutun ellerimden tutun
Şimdi zamanı yitirdim
Çekiverdim içime yalnızlığı
Bitirdim

Yaşamının en meçhul yerinden
Bir çağrışım başladı
Bir kuş öldü kalbimde
Ümitti adı

En siyah gecelere doğru
Başlamak üzere yolculuğum
Tutun ellerimden tutun
Kesiliyor soluğum.

Ali ÖZCAN

★

OLSA DA OLUR - OLMASA DA

*Pabuçlarım olsa da olur olmasa da
Yalın - ayak bağı - kabak da dolaşırım ben
Tanrı çayıp - çimen yaratmış evsiz kulları için
Evim olsa da olur olmasa da
Sen benim ol yeter
Dünya malı olsa da olur olmasa da*

Tuna TALAY

TÜRK Milletinin Sevgisi

Eğer bir vatandaş, en büyük vatandaş Anafartalar'dan Sakarya'ya, Sakarya'dan İzmir'e, Cumhuriyetten Türk harflerine kadar bütün bunları kendilerinin deyişi ile : "Yalnız milletin şefkat ve cıvanmertliğine güvenerek ve onun temiz feyiz ve kudret kaynağından ilham alarak yapmış ise milletçe ona milli şükran derecesini ifade için hangi ölçüyü ve hangi vasıtayı kullanmak lazımdır?"

Bunun cevabını hep birden verebiliriz. Türk milleti bilir ki o, kendisine en büyük ve bütün hizmetlerini ödeyen mükâfat olarak ancak Türk milletinin gönlünü ve sevgisini almıştır. Türk milletinin ona sunduğu sevgi, mukaddes bir aile mirası gibi nesilden nesile kıymet ve kutsiyeti artarak sonsuzluklara kadar yaşayacak ve Mustafa Kemal adı geleceğe doğru en parlak ümit güneşleriyle aydınlanarak giden Türk milletinin bütün tarihinde kuratıcı ve yaratıcı büyük Ata olarak daima artan bir coşkunlukla anılacaktır.

Dr. Reşit GALİP

BU MÜSTESNA VE BÜYÜK ADAMIN ÖLÜMÜNDEN SONRA DÜNYA ARTIK ESKİSİ KADAR ENTERASAN DEĞİL.

Bulgar Basını

Harp Hatıralarım

Şahap Azmi ÖÇALIR

Birinci Dünya Savaşı, milletimizin sefalet ve mahrumiyeti içinde sürüp gidiyordu. Babaları, kardeşleri ve kocaları cephelelerde şehit olmuşlardı: geride bıraktıkları ise, bir lokma ekmek bulamıyorlardı. Açlıktan ağlayan yavrularına bir gram süt, bir topak şeker, beş gram ekmek bulamayan anaların gözyaşları kupkuruydu. Bir de ihtiyarların, bakıma muhtaç olanların halini düşünün...

Erlerin günlük ekmek istihkakı 80 dirhemdi. Fırınlarda ekmek yoktu. Çarşılarında şeker, pekmez, bal gibi tatlı maddeler hiç yoktu. Çöplü, çekirdekli ufak kuru üzümün okkası 80 kuruş, kuru soğanın 60, susam küsbesinin okkası ise 80 kuruşa ele geçmiyordu. Paranın kıymetinin çok yüksek olduğu bu devirde, diğer gıda maddelerinin değerleri akla - hayale gelmeyecek yükseklikteydi.

Kelimenin tam anlamı ile, ordu ile millet, bu büyük savaşta unutmustu. Bu sefaletin nasıl giderileceği düşünülüyordu. Ağzları bıçak açmıyordu. Şaşkınlık içinde, sonuç ne olacaktır, o bekleniyordu.

★

Nemli bir kasım gecesi, sahildeki tarassut görevimden, sahra telefonumuzun acı acı seslenişine koştum. Acı haberin tarihi 11 kasım 1918 idi ve yaver Celâl Muzaffer, Mondoros'ta mütarekenin imza edilmiş olduğunu üzgün bir sesle bildiriyordu. Tutumumuz, alınacak tamamlayıcı emirlerle kesinleşecekti.

Uluşa çaktığımız sıkıntılar gözlerimin önünde canlanıverdi. Yıllar yılı kan dökmüştük. Yüz binlerce şehit vermiştik. Kollarını, bacaklarını, gözlerini kaybetmiş binlerce Türk çocuğu malul kalmıştı. Böylece, sonunda yenik düşmüştük. Silâhlarımızı düşmana terk etmek zorundaydık. Bu fedakâr millete, onun kahraman ordusuna bu zillet yakışmıyordu.

Sabır, yine sabır...

★

Tamamlayıcı bilgiler o kadar karışık ki, henimizi şaşkınlığa çeviriyordu. İlk olarak

1309 doğumlulara kadar olanların terhisleri yapılırken 1310, 1311, 1312 doğumlulardan derhal bir alay kurulması isteniyordu.

Önce Adana'nın işgal dışındakı kaldığı bildirildi ise de, üçüncü günü gelen emirde Adana ve Mersin'in işgalden kurtarılamadığı anlaşılıyor, yeni bir bhatta çekilmemiz için hazırlık yapmamız gerekiyordu.

İstanbul'dan gelen gazetelerden öğreniyorduk : bu savaşa katılmamıza ve dört yıl içinde yüz binlerce askerimizin ölümüne, milyonlarca Türk ailesinin yetim kalmasına sebep olan İttihat ve Terakki ileri gelenleri kaçacak yer arıyorlardı. Başsız kalan hükümete getirilen sadrazamlar ise mütareke şartlarının ağırlığına ve esletikliğine katlanamıyarak birbiri ardından istifa edip çekiliyorlardı.

Öte yandan, yüz yıllardan beri "vatan" bildiği topraklar için canlarını veren erlerimiz, mütareke üzerine başsız kalarak Suriye'den Anadolu'ya canlarını atarken, aralarında birliklerimizden firar eden Suriyelilerin ve Iraklıların da bulunduğu yerli Arap çeteleri tarafından G A B O Boğazında kısırılıp şehit ediliyorlardı. Suriye şehirleri halkı, velimimleri Türk evlatlarına ates etmekten onları öldürmekten zevk alıyorlardı.

Suriyelilerin yapmağa yelendiği bu ihanet ve gaddarlık ateşinin sonucunu daha önceden tahmin eden Yıldırım Orduları Kumandanı Mustafa Kemal Paşa'nın kuvvetli müfrezeleri ve muntazam birlikleri sayesinde "Gabo" Boğazındaki eşkiyalar tamamen yok edilerek Türk askerlerine Anavatan'ın, Anadolu'nun yolu açılmış oldu.

★

Mustafa Kemal Paşa, kargâhım Adana'ya nakletmişti. Şehrin doğusunda ve açık arazide savunma siperleri kazdırılmağa başlanmıştı. Ancak, başkumandanlığın verdiği emirde, Mondoros mütarekenamesine dayanılarak Adana da düşmanların işgaline terk edilince, Çukurova'daki birliklerin derhal Torosların kuzeyine çekilmesi zorunluluğu anlaşılıyordu.

HER GÜN BİR BAŞKA KEDER

HERGÜN YENİ BİR UMUT,
HERGÜN YENİ BİR KEDER,
UMUT İŞIKLARI BİR PARLAYIP, BİR SÖNER.
KEDER ÇOKMUŞ GECELERE,
PERDE... PERDE İNER,
GÜNÜZÜN AYDINLIK OLAN YÜZLER,
PINARLARI DOLU GÖZLER,
GECENİN SESSİZLİĞİNİ ÖZLER,
MUTLULUK HER DEM GÜZEL,
NAZLI BİR GELİN GIBI,
SUZULUP GELİR.
ONA, KİM GİT DİYEBİLİR?
YA... KEDER.
ARSIZ BİR KEDI GIBI,
AYAKLARINIZDA GEZELER
KOVARSINIZ YİNE GELİR.
KALDIRIP ATARSINIZ,
TUYLERİ ETEKLERİNİZDEDİR.

Özcan KANDEMİR

Bir yandan mütareke şartlarının ağırlığına ezilirken, öte yandan kendi birliklerimizden de bizleri nefret ve endişelere sevk eden haberler alıyorduk. Geri hatlardaki birliklerimizde görevli Iraklı ve bilhassa Suriyeli bölük kumandanları kıdemli yüzbaşılar, Arapça konuşan her rütbe ve sınıfta zabıtlar, küçük zabıtlar, emirberler; birliklerindeki yiyecek, giyecek, teçizat ve hatta hiç kullanılmamış filintaları -mütareke gecesi- yağma edercesine mekkâre ve arabalara yükleterek memleketlerine doğru ortadan kayboluyorlardı.

★

Emir gereğince, (1310-1312) doğumlulardan kurulan 68 inci Alay ile Torosların kuzeyine çekilmek üzere Mersin'den ayrıldık. İki gece Tarsus'ta kalıp ikmal yaptık. Sonra halkın hıçkırıkları, gözyaşları ile uğurlandık.

Alayımızın taşıt hayvanları efradın hemen iki katıydı. Askerlerimizin işası hepimizi düşündürürken buna bir de hayvanları katmak gerekiyordu. Bu da kumandanımızı zor duruma sokuyordu.

Tarsus - Pozantı yolunu üç konakta, Pozantı - Ulukışla yolunu da iki konakta yürüyerek, bulutlu ve çok soğuk bir havada Ulukışla'ya vardık. Ulukış-

la'da, eski ve tarihi hanlar, kervansaraylar bizden önce gelen birliklerle dolmuş olduğundan açıkta çadır kurmakla geceyi geçirmemiz tensip edildi.

★

Anadolu'nun rakımı yüksek Ulukışla kasabası dışında, dereler - tepeler arasında çadırlarımızı kurduk. Hava kapalı ve çok soğuk, -15 derece idi. Neyse ki, mangal kömürü çok ucuz ve boldu. Alay kumandanımız Cevdet Bey, gecenin azizliğini düşünerek 20 çuval aldırarak birliklerimize dağıttırmıştı.

Akşamın ilk saatlerinde başlayan kar, sabaha 20 santimi aşmıştı. Çorbalarımızı içtikten sonra, Konya Ereğlisi'ne hareket ettik. Hava kar yağışlı olduğu için dondurucu soğuk kırılmıştı.

İki konakta Ereğli'ye vardık. Konaklayacak yer bulamadığımızdan şehrin 5 - 6 kilometre yakınında çadırlarımızı kurmak zorunda kaldık. Köyün adını notlarını arasında bulamıyorum. Ama büyücek bir köyü. Halkı müşfik ve nazik insanlardı. Köyde yüzlerce deve vardı. Belki develerle nakliyecilik yapıyorlar, geçimlerini bu yolda sağlıyorlardı.

Bu köyde bir hafta istirahat ettik. Hayvan sürüsünün fazlasını da Ereğli Askerlik

ATATÜRK BİR UYGARLIK KAYNAĞI İDİ.

Arnavut Basını

Geçtiğimiz ekim ayının ikinci pazarında, dergimizin yöneticisi Özbilen'in Göztepe'deki evinde Güney sanatçılarının bir kısmı buluştular. Demir ve Seyhan Özgen çifti, İbrahim Akdoğan, Özcan Kandemir, İtir Gürdemirel ve ekimi İstanbul'da geçirmeğe niyetli Piyale Gönültaş vardı. Günün aktüalitesinden çeşitli konulara atlanarak sonunda Güney'in sorunlarında birleşildi. Önümüzdeki ocak başı sergimiz, toplantımızın ağırlık noktasıydı.

★

Dergimiz sanatçılarının karma sergisi, 1 - 15 ocak günleri Beyoğlu Şehir Galerisinde huzurunuzda olacak. Galerinin "E" salonunda düzenliyeceğimiz sergi, GÜNEY'de imzaları bulunan arkadaşlarımızın şiir, desen, resim ve tahta oyunmalarını bir araya getirecek. Sergimizin, bu güne dek görüldüklerimizden daha ilginç olmasına çalışacağız, yeteneğimiz yüzümüzü kara çıkarmaz ise...

★

Geçen sayımızın bu sütununda, "yaprak dökümü demeye dilimiz varmıyor, doğalın yasası yine karşımızda" demiştik ya; Sabri Esat Siyavuşgil'i de 6 ekim sabahı kaybedince ne diyeceğimizi şaşırдық. Beşi sönünce, "Yedi Meşale" den kala kala ikisi, Yaşar Nabi ile Cevdet Kudret kaldı, Sabri Esat için bu iki kalemden çok şeyler okuyabileceğimizi umar, rahmetlinin kederli ailesine baş sağlığı dileriz.

Şubesine teslim ederek yine yollara koyulduk. Yönümüz Sultaniye (şimdiki Karapınar) ilçesi. Hareketimizden önce iki konakçı zabıt gönderilmişti. Sultaniye epey uzaktı ve ancak akşama varabilecektik.

Bir ara konakçı zabitler dörtlü nala döndüler, Alay kumandanımız da durumu şöyle açıkladılar : "Kasabaya giderek kaymakam ile jandarma kumandanını gördük. Zabıt ve efrat mevcudunu bildirdik. Mimar Sinan'ın eserlerinden bir cami ve medresenin kırk kadar odası var, Medrese ve bazı mesitleri ayırdıysak da, bir takım

Bize Gelen Kitaplar

EŞKIYA İNİNDE

Atlas Kitabevi, Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın doğumunun 100. yıldönümü münasebetiyle bütün eserlerini bugünün diliyle seri halinde yayınlamağa başlamıştır.

Son çıkan "EŞKIYA İNİNDE" adlı romanda ünlü romancı Kurtuluş Savaşı öncesinde Adapazarı dolaylarında geçen bir eşkiyalık olayını ele almakta, o günlerin Türkiyesini tatlı bir dille anlatmaktadır.

Geçenlerde radyoda da oynanan bu meraklı romanı okurlarımıza salık veririz, 256 sayfa, 8 lira.

★

KENAN ÇOBANLARI MASKE ve RUH

Atlas kitabevi ünlü romancı Halide Edip Adıvar'ın külliyyatını da sıra ile yayınlamaktadır.

Yeni çıkan "Kenan Çobanları" ve "Maske ve Ruh" birer oyundur. İkisi bir arada bir kitap içinde satışa çıkarılmıştır. 128 sayfa, 5 lira.

BİZE GELEN DERGİLER :

MELTEM - Aylık Sanat Dergisi. Sayısı 100 Krş. P. K. 7 Bakanlıklar / ANK.

ÇELE - Ankara'da yayınlanan Bolu Kültür ve Yardımlaşma Derneğinin aylık düşün ve sanat dergisi. Sayısı 100 Krş. P. K. 39 Anafartalar / ANK.

ILGAZ - Aylık Fikir ve Sanat Dergisi. Sayısı 100 Krş. P. K. 268 Ulus / ANK.

EDE - Aylık Sanat ve Düşün Dergisi. Sayısı 100 Krş. P. K. 131 Gaziantep.

yobaz hacısı hoca işe karışarak - mağlûp olan askerleri kasabaya sokmayız, nereye giderlerse gitsinler - gibi ileri geri laflar ederek kaymakam ile jandarma kumandanına da ağır hakarete bulundular. Sözze karışarak hocaları ikna etmek istedikse de, başaramadık."

Devam edecek

TÜRK EDEBİYATINDA

Ölümsüz Musralar

Hazırlayan : E. ÜGER

ATATÜRK İÇİN

Milletler büyük oğullarıyla teneffüs eder.

Fazıl Hüsnü Dağlarca

★

Duyuyor musun seni yaşatıyoruz dost, düşman, İnanmakla.

Fazıl Hüsnü Dağlarca

★

Atatürk öldü, bütün millete can verdiği gün!.

Faruk Nafiz Çamlıbel

★

Ölüdür, doğru, fakat öldüğü hiç belli değil.

Mithat Cemal Kuntay

★

Yurdun Atatürk olduğunu Anladım Atatürk ölünce.

Behçet Necatigil

★

Yaşıyor dört köşesinde vatanın Yaşıyor damar damar yüreklerde.

Ümit Yaşar

★

Ülkümüz Atatürk'ün istediği Türkiye...

Talip Apaydın

★

İçimizde sonsuz bir aydınlık Mustafa Kemal'in getirdiği..

Sunullah Arısoy

★

Atatürk yol, Atatürk hür düşünce, özgürlük, Atatürk, damarlarımızdaki asil kan!

Ahmet Köklügiller

★

Seninle değişmiş her şey; Seninle Gazi Mustafa Kemal Paşa.

Şinasi Saba

★

Dün yokken bugün varsam Sendendir, sendendir Atatürk.

Suat Taşer

★

Atatürk gülümsedi öğretmenim Kürsüde kendini görünce.

Talât Tekin

★

Boz kalpağım çıkarsın hele bir Mustafa Kemal Pırl pırl altın saçları uçuşur rüzgârda.

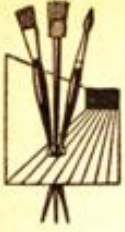
Özker Yaşın

★

Kâinatı anlarsın Gazi'yi anlıyorsan.

Hamit Macit Selekler

Ak akçe
AKBANK'ta artar

Ressam KEMALETTİN

ABDULLAH EDEN

RESİM - TABELÂ - AFİŞ - MATBAA RESİMLERİ

ATELYELER : TEPEBAŞI - ASMALI MESCİT MERKEZ AP. 36/1 BEYOĞLU
ÇAĞALOĞLU MEYDANI 25/1 Tel: 49 22 64

REİS KOLLEKTİF ŞİRKETİ

İSMAİL ÖZDEN ve ORTAKLARI

VİNYLEX SUNİ DERİLERİ ve YER
MUŞAMBALARI

Odun - Kömür ve Gaz Sobaları
Çocuk Arabaları

İnönü Cad. No. 90 Tlf. 2550 ADANA

Güney Sanayi

YÜZÜMÜZÜN
AKI

Mu - Ter

Mustafa Resul

MUHASEBE ve TERCÜME
BÜROSU

Güveneceğiniz müessesedir.

Beyoğlu - İstiklâl Cad. N.: 465
Hidivyal Palas Kat 5/78 TL 44 02 90

GÜNEŞİN

SOLDURAMADIĞI

RENKLER

BOSSA

PERDELİKLERİNDE

TOROSLAR

YAĞ FABRİKASI

BÜTÜN MAMÜLLERİLE

HALKIMIZIN HİZMETİNDE

GÜNEY

AYLIK
SANAT
DERGİSİ

Sahibi ve Yaz İşleri Müdürü Atıf ÖZBİLEN - İdare
yeri : Beyoğlu, İstiklâl Cad. No. : 465, Kat 5/78, Akbank
Beşiktaş Şb. Hesap No.: 22787 - Abone : Yıllık, 15 lira.
Teknik Sekreter: Metin Ertürk. Sayfa Düzeni: T. Çoban.
Basıldığı yer : HALK Matbaası - İst. Yazışma ve Posta
Havalesi : P. K. 1353 - İst. Gönderilen yazı ve resimler
geri verilmez. İlan san. 20 TL. Güney adı sözedilmedikçe
aktarma yapılamaz. Yanların sorumluluğu yazarına aittir.

Kapak düzeni : Ressam Kemalettin Ergon.